

Hoe groener, hoe beter!

Natuurlijke kleuren, materialen en vormen doen het goed in de tuinen anno 2023. We willen een oase van rust en natuurlijke sferen. En in combinatie met natuurlijke vormen en materialen hopen we zo onze eigen kleine Hof van Eden te creëren en onszelf onder te dompelen in een duurzame wereld. Door het overweldigende aanbod is het maken van een bijpassende, verantwoorde keuze vaak moeilijk. Hout is een van de meest tuinvriendelijke, natuurlijke materialen die voor bijna elke denkbare toepassing in de tuin te gebruiken is. Of hout in de tuin bijdraagt aan ontbossing, is een veel gestelde vraag. En nee, dat is het juist niet. Dat leggen we in dit artikel uit. Daarnaast gaan we in op het op een juiste manier aanbrengen van houten vlonders en pergola's, waardoor ze extra lang meegaan. Waar let je op? En hoe 'verkoop' je dit aan de consument? We geven enkele tips en trucs.

Auteur: Eric de Munck

Hout in de tuin, bomen in het bos

De huidige aandacht voor meer biodiversiteit en meer natuur in de tuin is een mooie ontwikkeling. Hoe mooi is het dan wanneer je de consument kunt uitleggen dat door het toepassen van gecertificeerd hout niet alleen de tuin mooier en duurzamer wordt, maar dat de planeet ook verder wordt geholpen. Door gecertificeerd hout met een (foto 1) FSC-, PEFC-, STIP- of KEURHOUT-keurmerk toe te passen in de tuin, houden we bossen in stand. Dat klinkt tegenstrijdig, maar dat is het niet. Bij duurzaam

bosbeheer betekent: aandacht voor de ecologische, economische en sociale aspecten van het bos. Dat betekent onder andere dat van tevoren gekeken wordt naar hoeveel bomen in een bosperceel verantwoord geoogst kunnen worden. Daarna wordt dat bosperceel voor een bepaalde periode weer met rust gelaten, zodat flora en fauna kunnen herstellen en overige bomen verder kunnen groeien. Het in stand houden van het bos is op zichzelf weer belangrijk, omdat bossen belangrijke ecosysteemdiensten leveren, zoals het vastleggen van CO2 in

het hout. Zo is het voorkomen van erosie een belangrijke bosfunctie en zorgt dit ook voor de voedselvoorziening voor miljoenen mensen in de wereld, voor medicijnen en vele grondstoffen. Bij duurzaam bosbeheer wordt de lokale bevolking betrokken bij het bosbeheer en is er zeggenschap over wat er met het bos gebeurt enerzijds, en zorgt de houtproductie voor het behoud van het bos en werkgelegenheid anderzijds.

En het is juist het gebruik van gecertificeerd hout dat bijdraagt aan het behoud van het bos, omdat er zonder economische waarde van het bos veel meer reden is om bos om te vormen tot andere vormen van landgebruik, zoals voor soja, palmolie, rubber, cacao en vlees. Dit vormt een constante bedreiging voor het bos. Het gebruik van gecertificeerd tropisch hardhout, juist ook in de tuin, maakt het risico op ontbossing dus kleiner. Hoveniers en hun klanten kunnen op deze manier hun steentje bijdragen aan een betere wereld.

Goed toepassen – juiste houtsoort + juiste detaillering

Hout in de tuin is echter niet alleen duurzaam vanwege de herkomst, het heeft ook een lange levensduur, mits op de juiste manier toegepast. Het belangrijkste punt om rekening mee te houden als je met hout aan de slag gaat is:

hoe zit het met vocht? Hout is een natuurproduct en neemt vocht op en staat het bij droog weer ook weer af. Als dat in balans is en als het houtvochtgehalte onder de twintig procent blijft, maken de schimmels die hout aantasten geen kans. Hout houd je droog door ervoor te zorgen dat het a) niet nat wordt, en b) dat als het nat wordt, het snel weer droog kan worden. Hout in contact met grond heeft een grote kans om nat te blijven, dus daar moet aandacht aan besteed worden. In de spleet die ontstaat als hout op ander hout wordt gemonteerd (of op een ander materiaal) zal langdurig water blijven zitten; ook dát moeten we zo veel mogelijk voorkomen. Graag geven we wat tips over hoe je beide kunt voorkomen bij het gebruik van palen (pergola's, schuttingpalen, houtconstructies voor overkappingen etc.) en vlonders.

Als een paal boven water

Op dit moment zijn de houtsoorten lariks en douglas heel populair voor toepassing als paal, pergola, tuinscherm of constructiehout voor

Voorbeeld van een paalvoet; bron: deMunckCH

Houtsoort	Levensduurzaamheid		Toepassing 3)	
	Duurz.klasse 1)	Impregneren 2)	Palen	Terras
Azobé	1	nee	x	x
Bilinga	1	nee		x
Bangkirai	1	nee	x	x
Gonçalo alves	1	nee	x	x
Cumaru	1	nee	x	x
Guariuba	1	nee	x	x
Ipé	1	nee	x	x
Jatoba	2-3	nee	x	x
Itaúba	1	nee	x	x
Kapur	2	nee		x
Massaranduba	2	nee	x	x
Piquia	2	nee		x
Robinia	1	nee	x	
Tamme kastanje	2	nee	X4)	
Douglas	3-4	ja	X4)	x
Lariks	3-4	ja	X4)	x
Vuren	4	ja	X4)	x
Gemodificeerd hout (vuren, (1-2) populier, essen e.a.) (thermisch of chemisch)		nee		x

Alle houtsoorten zijn leverbaar met een certificaat voor duurzaam bosbeheer (FSC/PEFC/STIP of Keurhout).

- 1) Natuurlijke duurzaamheidsklasse kernhout, volgens NEN-EN 350; spinthout duurzaamheidsklasse 5.
- 2) Volgens BRL 0601; zonder impregnering levensduur meestal korter dan tien jaar.
- 3) Volgens NEN 5493 'Kwaliteitseisen loofhoutsoorten voor weg- en waterbouwkundige constructies en andere constructieve toepassingen'.
- 4) Tamme kastanje, meestal rond; douglas, lariks en vuren ook rond/geschild.

Daar waar het terras nat wordt en niet snel kan drogen, zal het vuil op de vlonderdelen vocht vasthouden wat mosaangroei in de hand werkt

overkappingen: prachtige houtsoorten, afkomstig uit Nederland of Europa. De weerstand tegen schimmels is echter niet hoog omdat er vaak spint aan zit. Wil je dat deze palen langer dan tien jaar meegaan, dan heb je een aantal opties: geïmpregneerd hout gebruiken en/of de palen op een sokkel zetten of kiezen voor een tropische houtsoort met een hogere duurzaamheidsklasse (1 of 2). Het behandelen met een menie, rubberproduct of instorten in beton beschermt de houten voet niet langdurig tegen vocht en heeft op termijn een tegengesteld effect, omdat het vocht dat in het hout zit er

niet meer uit kan. De voet op een sokkel zetten (foto 2) is de beste oplossing, omdat deze niet in het water komt te staan én weer snel kan drogen. Vergeet bij het gebruik van geïmpregneerd hout nooit de gezaagde delen in te smeren met een beschermend middel, want de impregnering is maar oppervlakkig. Zie voor houtsoorten de tabel.

Terras op z'n mooist

Naast palen zijn terrassen van hout zeer geliefd in de tuin. Traditioneel wordt dat gedaan met gegroefde delen, maar in moderne tuinen zijn

‘Het enige materiaal dat zich aanpast aan de seizoenen en mooier wordt als het verouderd, is hout’

de vlonders steeds meer gladgeschaafd. Niet alleen de looks zijn anders; gladgeschaafde delen hebben ook het voordeel dat ze niet zo snel glad worden, een veel gehoorde klacht van tuinbezitters. Maar ook hier speelt vocht een belangrijke rol. Daar waar het terras nat wordt en niet snel kan drogen, zal het vuil op de vlonders vocht vasthouden wat mosaangroei in de hand werkt. Plan de houten vlonders dan ook daar waar voldoende zon en windbeweging is, leg het terras onder afschot en zorg voor voldoende ruimte (6 tot 10 millimeter) tussen de vlonders, zodat het water snel weg kan lopen. Luxer is het om geschaafde delen met een kleine bolling (zie figuur 3) toe te passen, maar die moeten dan speciaal geschaafd worden. Houd ook ruimte tussen de delen aan de kops kant; dat voorkomt vochtophoping en ook donkere plekken als de rest van de vlonder al droog is. De terrasdelen worden op een stramien van voldoende brede onderslagbalken gebracht. Deze balken kunnen het best op (oude) tegels worden gelegd, zodat ze niet in de

natte grond komen te liggen. Als gekozen wordt voor geïmpregneerd hout, dan dienen de zaagsneden te worden behandeld en op de bovenkant een afdekker (EPDM-folie of metaalstrip) die het hele oppervlak afdekt, wanneer gekozen is voor het vanaf de bovenkant doorschroeven van de terrasdelen. De strip voorkomt dat via de schroef water in de balklaag trekt, zodat deze wordt aangetast. De meest duurzame oplossing, met het oog op milieubelasting én levensduur, is de keuze voor tropisch loofhout voor zowel balklaag als vlonders. Geïmpregneerde vlonders kunnen ook, maar de afwerking vraagt dan wel de nodige arbeid en op termijn vervanging van een aantal delen waardoor een ongelijk beeld ontstaat. Boor bij hardhout altijd voor (1 millimeter dunner dan de schroefdiameter) en minimaal 2,5 centimeter uit de kop. Er zijn ook clipsystemen in de markt voor blind aanbrengen.

Om de terrasdelen netjes te houden, is het raadzaam om deze in het voor- en najaar met een

harde borstel en groene zeep goed schoon te maken; niet met een hoge drukspuit, want dan beschadig je de houtvezel en maakt mosaangroei het volgende jaar meer kans.

Hout kleurt mee met de seizoenen

‘Het enige materiaal dat zich aanpast aan de seizoenen en mooier wordt als het verouderd, is hout’, sprak een trotse tuinbezitter zich laatst uit. En ja, daar zit wat in. Donkerder als het regent, lichter als het droogt en alle hout verandert in (zilver)grijs als het langer aan zonlicht wordt blootgesteld. Hout: natuurlijk, milieuvriendelijk, slaat CO2 op en heeft met bovenstaande tips een lange levensduur. Hoe ‘groen’ kan de klant het met hout (uit duurzaam beheerde bossen) krijgen?!

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!